

DE RIOOLRAT OF BRUINE RAT

Rattus norvegicus

Het grote aantal ratten in de Brusselse groene ruimten wordt vaak als probleem aangekaart bij Leefmilieu Brussel, zowel door particulieren als door gemeentevertegenwoordigers. De aanwezigheid van deze ongewenste dieren is vaak toe te schrijven aan onaangepast gedrag van de bevolking, maar ook aan problemen die verband houden met gebrekkig onderhoud van het rioolnet of het niet grondig uitroeien van ratten in het rioolnet of in kelders van gebouwen. Hoe zit het nu eigenlijk?

© Thinkstock

WAAR KOMT DE BRUINE RAT VANDAAN?

Dit knaagdier, ook rioolrat genoemd, komt oorspronkelijk uit Azië. Het werd onopzettelijk ingevoerd via de scheepvaart en het transport. In de 13de eeuw al brachten zeekonvooiën de bruine rat mee uit India.

IDENTITEITSKAART

- **Classificatie:** Muridae (familie van de muizen).
- **Beschrijving:** grijsbruin, kan 25 cm lang worden + bijna even lange geschubde staart.
Matig zicht, dat ruimschoots wordt gecompenseerd door het gehoor en de zeer fijne reukzin.
Bovendien heeft de rat zeer gevoelige tastharen op zijn snuit waardoor hij zich op de tast kan voortbewegen.
Ook zijn staart is zeer gevoelig en houdt hem in evenwicht in hachelijke situaties, op een touw bijvoorbeeld.
- **Status en verspreiding:** geacclimatiseerde soort; komt zeer veel voor; niet beschermd (Ord. Natuurbehoud 1/3/2012).
- **Andere soorten waarmee hij kan worden verward:**
 - De 'zwarte rat' (*Rattus rattus*), zeer zeldzaam en van oudsher aanwezig, werd verdrongen door de bruine rat.
 - De muskrat (*Ondatra zibethicus*), een schuwe, plantenetende watersoort die lijkt op een kleine versie van de bever, houdt zich niet op in riolen.

Zwarte rat

Muskusrat

LEEFWIJZE

De bruine rat is een bekwaam atleet die bijna 2 meter ver kan springen, 72 uur aan een stuk kan zwemmen en 100 meter loopt in minder dan 10 seconden.

De bruine rat leeft 2 tot 3 jaar en in uitzonderlijke gevallen 6 tot 7 jaar.

Het is een zeer vruchtbare soort die verschillende worpen van telkens 10 jongen kan hebben per jaar.

De rat is een alleseter, en is bijzonder verlekkend op granen waarvan hij tot 40 gram per dag kan eten. Maar hij doet zich te goed aan zowat alle afval dat hij tegenkomt en haalt zijn neus zelfs niet op voor karton... en voor elektrische kabels waarvan hij de hulzen wegknaagt.

ECOLOGISCHE ROL

Het rioleringsnet is een onuitputtelijke bron van voedsel voor de rat. Bovendien speelt de rat hier een zeer belangrijke rol omdat hij – door zijn vraatzucht – helpt voorkomen dat de riolen verstopt raken door voedselafval. In Parijs zouden ratten naar schatting 800 ton afval per dag wegwerken!

Ratten houden van vochtige plekken. Ons rioleringsnet vormt dan ook de perfecte omgeving: voeding en beschutting in de winter, maar ook tijdens de zomerhitte.

Vanuit dit ondergrondse netwerk, waar ze zich ook voortplanten, trekken de ratten eropuit, op zoek naar voedsel: in huizen en horecazaken, op stortplaatsen, maar ook in groene ruimten. Volgens ramingen zouden de grote westerse steden ongeveer evenveel ratten tellen als inwoners.

SCHADELIJKE GEVOLGEN

Het grootste probleem dat ratten voortbrengen, houdt verband met hygiëne en de verspreiding van ziektes. In tegenstelling tot wat we zouden kunnen denken, is de rat een proper dier dat zich verschillende keren per dag wast. Door de omgeving waarin hij zich beweegt, is de rat echter drager van tal van gevaarlijke ziektes die aan de mens kunnen worden doorgegeven, ofwel rechtstreeks, ofwel via parasieten zoals vlooiën.

Besmetting van voeding komt ook voor, vooral door aantasting via uitwerpselen. Daarnaast is er ook nog schade aan infrastructuur: kabels, gangenstelsels van ratten die instortingen veroorzaken, enz.

"SAMENLEVEN" MET DE BRUINE RAT

Om overlast te vermijden is het noodzakelijk **de rattenpopulaties onder controle te houden**.

In de eerste plaats is het belangrijk de ondergrondse leidingen en rioleringsnetten goed te onderhouden en de dieren er zoveel mogelijk van weg te houden.

Hoewel de bruine rat geen strikte bescherming geniet, blijft het verbod op vangstmethoden en -middelen van toepassing (art. 88 van de Ordonnantie betreffende het natuurbehoud, 01/03/2012). Het is dus verboden vergiftigde vis of vergiftigd lokaas uit te leggen.

Om de beheersmaatregelen uit te voeren die nodig zijn om de rattenpopulaties onder controle te houden, zou een gewestelijk actieplan kunnen worden opgesteld. Deze maatregelen zouden echter moeten voldoen aan bepaalde voorwaarden betreffende de gebruikte vangst- en doodmiddelen, conform de voorschriften van deze ordonnantie en de federale wetgeving op het vlak van dierenbescherming en dierenwelzijn.

Daarnaast is het zeer belangrijk de voedselbronnen te beperken. Vreemd genoeg trekt het voeren van dieren in verschillende parken en tuinen onvermijdelijk ratten aan, die zich vervolgens voortplanten en tal van ongemakken en klachten met zich meebrengen. Ook de mensen die de dieren ondertussen blijven voeren, laten dan van zich horen!

Het publiek kan op dit vlak een belangrijke bijdrage leveren. De bezoekers wordt dan ook gevraagd de dieren niet te voeren.

Alleen in periodes van strenge vrieskou mogen eventueel nog kleine hoeveelheden voer worden gegeven, en dan alleen maar indien het voer onmiddellijk wordt opgegeten door de vogels.

VOOR MEER INFORMATIE:

- Dienst Info-leefmilieu van Leefmilieu Brussel: Tel.: 02 775 75 75 – info@leefmilieubrusseel.be
- Voor de gegevens van de milieuambtenaar van uw gemeente, surf naar <http://www.brusseel.irisnet.be>

